

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПЕТРА МОГИЛИ

Медичний інститут
Кафедра гігієни, соціальної медицини та громадського здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Н. М. Іщенко

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Епідеміологія та принципи доказової медицини

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Гарант освітньої програми
Директор інституту
Начальник НМВ

Зюзін В.О.
Зюзін В.О.
Клименко М.О.
Грищенко Г.Б.
Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Епідеміологія та принципи доказової медицини	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	V, 9-й семестр	
Навчальний рік	2020-2021	
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма
– лекції	– 10	
– практичні заняття	– 30	
– годин самостійної роботи студентів	– 50	
Відсоток аудиторного навантаження	55 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік – 9-й семестр	

2. Мета, завдання та заплановані результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Епідеміологія та принципи доказової медицини» є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо використання основних принципів з організації проведення профілактичних і протиепідемічних заходів та принципів доказової медицини для зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню.

Завдання навчання: набуття студентами компетентностей, знань, умінь і навичок для здійснення профільної діяльності за спеціальністю:

- визначення епідеміології як науки та галузі практичної медицини;
- епідеміологічну класифікацію інфекційних хвороб;
- методи і засоби санітарної освіти населення з питань профілактики інфекційних хвороб;
- ланки епідемічного процесу, чинники, які впливають на його інтенсивність;
- джерела збудників інфекцій, епідеміологічну роль різних форм перебігу інфекційних хвороб;
- механізм передачі збудників інфекцій, шляхи й чинники передачі збудників інфекцій;
- сприйнятливості до інфекційних хвороб, їх контагоніозності;
- визначення епідемічного осередку та його мети, значення цієї роботи в ефективності протиепідемічних заходів;
- принципи профілактики інфекційних захворювань;
- протиепідемічні заходи щодо джерел збудників інфекції, шляхів передачі, осіб, які були в контакті з джерелами збудника інфекції;
- зміни епідеміологічного стану в Україні;
- зміни імунологічної структури дітей внаслідок погіршення екологічної ситуації в Україні і світі, моніторинг імунoproфілактики;
- заходи щодо підвищення імунітету населення;
- роль медичної сестри в проведенні протиепідемічних заходів;
- чинні накази та інші інструктивно- нормативні документи МОЗ України;
- правила техніки безпеки під час роботи в лікувально-профілактичних закладах;
- визначення та переваги доказової медицини;
- визначення РКІ (рандомізованого подвійного заліпного плацебного контрольованого дослідження);
- ієрархія доказових даних;
- рівні доказовості, доказова цінність різних типів дослідження;
- систематичний огляд, його переваги та наслідки;
- метааналіз, його переваги та наслідки;
- ресурси інформації з доказової медицини.

Передумови вивчення дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Епідеміологія та принципи доказової медицини як навчальна дисципліна:

а) базується на розумінні студентами основних положень знань з гігієни, екології, статистики, доказової медицини, мікробіології, вірусології, соціальної медицини та громадського здоров'я та інтегрується з іншими дисциплінами;

б) створює теоретичні основи для опанування студентами профілактичних та протиепідемічних заходів, закономірностей перебігу епідемічного процесу, умов, які сприяють або перешкоджають поширенню інфекційних хвороб та методів епідеміології, що передбачає як інтеграцію виконання з основними медико-профілактичними дисциплінами, так і набуття глибинних знань з доказової медицини, вміння використовувати ці знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності лікаря;

в) забезпечує можливість проведення протиепідемічних заходів з метою подальшої діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб.

Очікуванні результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і вказаних обов'язків;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт;
- здатність до міжособистісної взаємодії;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати ідеї;
- здатність діяти на основі етичних міркувань;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність працювати в команді.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

○ **знати:**

- професійні та правові стандарти в повсякденній лікарській практиці;
- ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка, діагноз), обмежень можливості підвищеної життєдіяльності;
- проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах;
- професійні навички, медичні засоби, втручання та дії при оцінці функціонального стану порушень;
- підготовку пацієнтів до діагностики та досліджень та забору біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- принципи та методи збереження власного здоров'я при проведенні протиепідемічних заходів;
- значення лабораторних дослідів в доказовій медицині та епідеміології;
- практики ведення інфекційних хворих;
- доказову силу лабораторних та клінічних досліджень;
- значення лабораторних та клінічних досліджень для практики лікаря епідеміолога.

○ **вміти:**

- орієнтуватися у визначенні групової належності інфекційних хвороб, особливості їх епідеміологічної та клінічної характеристики;
- організувати профілактику інфекційних хвороб, поширення інфекційних захворювань, інформування та навчання пацієнтів та членів його родини;
- організувати протиепідемічну роботу за принципом сімейної медицини;
- виявляти зв'язок клінічних проявів інфекційних захворювань з результатами доказових методів дослідження;
- організовувати та надавати невідкладну допомогу при інфекційних станах;
- організовувати і управляти відповідним структурним підрозділом інфекційної лікарні;
- використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та наказів МОЗ України, матеріалів ВООЗ;
- використовувати клінічні рекомендації та протоколи ведення інфекційних хворих;
- правильно оформлювати клінічні та епідеміологічні зошити;
- оцінювати клінічні рекомендації за доказовою силою і рівні доказовості;
- використовувати мета-аналіз та систематичні огляди доказових даних;

○ **мати компетенції**

- про застосування знання з епідеміології та принципів доказової медицини для

- організації протиепідемічних заходів та профілактики виникнення і розвитку інфекційних хвороб;
- про основні перспективні напрями розвитку епідеміології та принципів доказової медицини;

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі (ОПП) та орієнтована на формування компетентностей:

загальні (ЗК) – ЗК1-3 ОПП:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові (ФК) – ФК2-6, ФК10, ФК15, ФК18

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.

ФК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.

ФК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

ФК10. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК15. Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК18. Здатність до ведення медичної документації.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **програмні результати навчання (ПРН)** включають вміння **ПРН21, ПРН26-27, ПРН29, ПРН31, ПРН37-39 ОПП:**

ПРН21. Організувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення та військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т. ч. у польових умовах, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.

ПРН26. Здійснювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню, щодо:

- організації раціонального харчування, водопостачання;
- режиму діяльності та відпочинку;
- формування сприятливого виробничого середовища;
- первинної профілактики захворювань і травм;
- вакцинопрофілактики;
- профілактики шкідливих звичок;
- профілактики небажаної вагітності;
- пропаганди здорового способу життя.

ПРН27. Здійснювати систему заходів первинної профілактики, на підставі даних про стан здоров'я населення, що обслуговується, та про наявність впливу на нього детермінант здоров'я, в умовах закладу охорони здоров'я та поза його межами використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню:

- санітарно-просвітніх заходів щодо попередження виникнення інфекційних та неінфекційних захворювань, травм та пропаганди здорового способу життя;

- організації раціонального харчування, безпечних соціально-побутових умов, водопостачання;

режиму діяльності та відпочинку.

ПРН29. Планувати заходи для запобігання розповсюдження інфекційних хвороб (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі результатів епідеміологічного обстеження осередків інфекційних хвороб, епідеміологічного аналізу, використовуючи існуючі профілактичні та протиепідемічні методи.

ПРН31. Виявляти в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу використовуючи статистичні та лабораторні методи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику та здійснювати епідеміологічний аналіз інфекційної захворюваності населення.

ПРН37. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу за стандартними методиками:

- визначати негативні фактори навколишнього середовища на підставі даних санітарно-профілактичної установи шляхом співставлення з існуючими нормативами та стандартами;

- аналізувати стан здоров'я певного контингенту на підставі офіційних даних шляхом співставлення з середньостатистичними показниками;

визначати наявність зв'язку між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту на підставі даних про них;

розробляти профілактичні заходи на підставі даних про зв'язок між станом навколишнього середовища та станом здоров'я певного контингенту.

ПРН38. Здійснювати аналіз захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, час ризику, фактори ризику, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, використовуючи статистичні та лабораторні методи

ПРН39. Проводити оцінку впливу соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції, на території обслуговування за стандартними методиками та на підставі даних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень.

3. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма навчальної дисципліни складається з двох блоків.

Блок 1. Епідеміологія.

Розділи:

1. Загальні основи епідеміології.
2. Профілактичні і протиепідемічні заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню.
3. Інфекційні хвороби, більшість яких не має тенденцій до епідемічного поширення або рідко зустрічається.

Блок 2. Принципи доказової медицини.

Розділи:

1. Доказова медицина. Складові доказової медицини. Аспекти доказової медицини.
2. Основні положення доказової медицини.
3. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги.

Блок 1. Епідеміологія

Розділ 1. Загальні основи епідеміології.

Тема 1. Предмет і методи епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд.

Вступ. Предмет і метод епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд. Вчення про епідемічний процес. Вплив соціальних і природних

умов на епідемічний процес. Предмет епідеміології. Визначення епідеміології як науки. Роль і місце епідеміології в охороні здоров'я, господарстві, оборони країни. Основні завдання щодо профілактики інфекційних хвороб у сучасних умовах. Методи епідеміології. Епідеміологічний нагляд - сучасна і найефективніша форма проведення профілактичної та протиепідемічної роботи: визначення поняття, загальна мета та завдання. Епідеміологічний метод дослідження, епідеміологічна діагностика, епідеміологічний аналіз. Епідемічний процес як процес виникнення і поширення інфекційних хвороб серед населення. Кількісні прояви епідемічного процесу: захворюваність спорадична та епідемічна (спалах, епідемія, пандемія). Ланки епідемічного процесу. Хвора людина як джерело збудника інфекції. Заразність хворого в окремі періоди хвороби. Носії збудника як джерело збудника інфекції. Категорії носійства. Тварини як джерело збудників інфекції (дикі, промислові, свійські). Сапронози. Механізм передавання збудників інфекції: фекальнооральний, краплинний (аерозольний), трансмісивний, контактний, вертикальний. Чинники передавання збудника інфекції. Шляхи поширення збудника інфекції. Значення окремих видів комах і членистоногих як переносників збудників інфекційних хвороб. Біологічна та епідеміологічна характеристика вошей, комарів, бліх, москітів, мух, кліщів. Вплив соціальних і природних чинників на епідемічний процес. Природна осередкованість інфекційних хвороб. Роль екологічних чинників у формуванні епідемічного процесу. Основні положення теорії саморегуляції паразитарних систем В.Д. Белякова. Епідемічний осередок. Сприйнятливність до інфекційних хвороб. Значення імунного перевіртку серед населення в розвитку епідемічного процесу.

Тема 2. Класифікація інфекційних хвороб. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Загальні напрямки профілактики інфекційних хвороб.

Основи епідеміологічної класифікації інфекційних хвороб. Епідеміологічна характеристика основних груп хвороб. Основні напрями профілактики інфекційних хвороб. Системи обліку і звітності щодо інфекційної захворюваності. Заходи щодо джерела збудників інфекції. Забезпечення населення амбулаторною та стаціонарною допомогою (інфекційні лікарні), значення ізоляції інфекційних хворих. Роль санітарного активу. Санітарна освіта населення. Робота з бактеріоносіями. Заходи щодо шляхів передавання збудників інфекцій. Оздоровлення навколишнього середовища. Загально-санітарні заходи та їх значення. Заходи щодо підвищення імунітету населення. Протиепідемічна робота на ПЦСМД. Система заходів запобігання населенню і поширенню на території України особливо небезпечних для людей інфекційних хвороб. Законодавство щодо санітарної охорони території. Міжнародна інформація про екзотичні інфекції. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Дезінфекція та стерилізація. Завдання та місце серед протиепідемічних і санітарно-профілактичних заходів. Види дезінфекції: профілактична, осередкова (поточна, заключна). Методи дезінфекції та засоби її виконання. Дезінфекційні заклади, зміст їх роботи. Основні дезінфекційні засоби.

Розділ 2. Профілактичні і протиепідемічні заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню.

Тема 3. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.

Заходи щодо підвищення імунітету населення. Місце імунопрофілактики в системі профілактичних і протиепідемічних заходів. Активна і пасивна імунізація, її особливості. Типи препаратів для щеплення, їх особливості. Способи введення імунобіологічних препаратів. Поняття про холододовий ланцюг. Показання і протипоказання до імунопрофілактики. Порядок проведення профілактичних щеплень в Україні. Календар профілактичних щеплень. Імунізація планова та за епідемічними показаннями. Післявакцинальні реакції та ускладнення. Вплив екологічних факторів на формування

природної резистентності та штучного імунітету. Поняття про колективний імунітет. Поняття про моніторинг імунопрофілактики. Роль медпрацівника в організації та проведенні специфічної профілактики інфекційних хвороб.

Поняття про дератизацію. Види та методи дератизації. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Класифікація дезінфекційних засобів. Дезінфекції камери, принципи їх влаштування та призначення. Контроль якості дезінфекції. Поняття про стерилізацію. Етапи стерилізації. Контроль якості передстерилізаційної обробки.

Тема 4. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекальнооральним механізмом передачі. Системи інфекційного контролю.

Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Розслідування спалахів кишкових інфекцій. Протиепідемічний захист за умов реєстрації епідемічних осередків.

Розділ 3. Інфекційні хвороби, більшість яких не має тенденції до епідемічного поширення або рідко зустрічаються.

Тема 5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Системи інфекційного контролю.

Епідеміологічна характеристика групи трансмісивних інфекцій та інфекції зовнішніх покривів. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації трансмісивних інфекцій та інфекції зовнішніх покривів.

Тема 6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист території. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.

Хвороби, які належать до ОНІ. Режим роботи лабораторії ОНІ, правила взяття та транспортування матеріалу. Холерні вібріони. Класифікація. Біологічні властивості. Антигенна структура. Стійкість до чинників навколишнього середовища. Патогенез і клінічні прояви холери. Імунітет. Правила взяття матеріалу та доставлення його в лабораторію. Лабораторна діагностика. Загальна та специфічна профілактика. Лікування.

Тема 7. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.

Чинники, що впливають на розповсюдження інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайної ситуації. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Режимно-обмежувальні заходи при обсервації та карантині. Колективні та індивідуальні засоби захисту населення.

Санітарно-бактеріологічне дослідження. Значення санітарної мікробіології та її завдання. Умовно-патогенні та санітарно-показові мікроорганізми. Методи санітарно-бактеріологічного дослідження. Визначення мікробного числа, санітарно-показових і патогенних мікроорганізмів. Значення ДСТ України, НТД і методичних вказівок для санітарно-бактеріологічних досліджень. Санітарно-бактеріологічні дослідження об'єктів довкілля (води, повітря, ґрунту), харчових продуктів. Санітарно-бактеріологічний контроль за якістю стерилізації та дезінфекції. Контроль за дотриманням режиму в лікувально-профілактичних закладах, харчоблоках, комунальних підприємствах. Узяття проб та доставляння їх в лабораторію. Визначення загального мікробного числа (ЗМЧ),

показників мікробного забруднення, кількості патогенних мікроорганізмів. Облік та оцінювання результатів дослідження. Видача відповіді.

Блок 2. Принципи доказової медицини.

Розділ 1. Доказова медицина. Складові доказової медицини. Аспекти доказової медицини.

Тема 8. Доказова медицина – медицина, що базується на доказах, наукове обґрунтування медичної практики.

Глобалізація інфекційних процесів у всіх сферах знань та нові проблеми медицини. Практика доказової медицини. Принципи доказової медицини. Індивідуальний практичний досвід.

Тема 9. Складові доказової медицини.

Основні фармакоепідеміологічні поняття доказової медицини. Міжнародний досвід застосування доказової медицини. Напрямки медичної науки, що сформувалися в процесі розвитку технологій доказової медицини. Роль доказової медицини у практиці лікаря. Визначення доказовості.

Тема 10. Аспекти доказової медицини.

Медичні та етичні аспекти. Економічний аспект. Юридичний аспект. Освітній аспект. Умови ефективного функціонування доказової медицини.

Розділ 2. Основні положення доказової медицини.

Тема 11. Принципи доказової медицини як стратегічного напрямку сучасної медичної науки і практики.

Принцип використання науково-медичної інформації лише найвищого рівня доказовості. Принцип постійного оновлення інформації про досягнення медичної науки і клінічної практики. Принцип постійного ознайомлення всіх учасників медичної галузі з досягненнями науки і практики. Принцип оптимальної діагностичної доцільності. Принцип раціональної фармакотерапії. Принцип науково обґрунтованого прогнозу захворювання. Принцип постійного підвищення безпеки медичних утручень. Принцип стандартизації медичних утручень. Принцип мінімізації економічних затрат. Принцип колективної відповідальності на високу ефективність діагностичних і лікувальних технологій. Принцип постійної оптимізації діяльності національної системи охорони здоров'я.

Тема 12. Доказова медицина і якість проведення досліджень.

Перевірка ефективності і безпеки мети для діагностики, профілактики і лікування в дослідженнях. Положення клінічної епідеміології. Контрольовані клінічні дослідження – ККД. Метод рандомізації. Метод стратифікації. Шкала оцінювання доказів. Мета-аналіз.

Розділ 3. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги.

Тема 13. Якість і ефективність діяльності медичних закладів.

Концепція трьох Е при проведенні досліджень. Кваліфікаційний рівень медичного персоналу. Якість управління і професійна майстерність керівництва. Стандартизація медичної практики.

Тема 14. Забезпечення якості надання медичної допомоги. Стандартизація медичної практики.

Стандарти амбулаторно-поліклінічної і стаціонарної допомоги дорослому і дитячому населенню. Проблеми стандартизації медичної практики. Розробка комплексних програм безперервної якості медичної допомоги, основні управлінські завдання. Етапи реформування системи забезпечення якості медичної допомоги.

Структура навчальної дисципліни

Блок 1. Епідеміологія

Назви тем	Денна форма				
	Кількість годин				
	всього	у тому числі:			
лекції		практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	
Розділ 1. Загальні основи епідеміології					
Тема 1. Предмет і методи епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд.	10	1	4	-	5
Тема 2. Класифікація інфекційних хвороб. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Загальні напрями профілактики інфекційних хвороб.	10	1	4	-	5
<i>Разом за розділом 1</i>	20	2	8	-	10
Розділ 2. Профілактичні і протиепідемічні заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню					
Тема 3. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.	10	1	4	-	5
Тема 4. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекальнооральним механізмом передачі. Системи інфекційного контролю.	10	1	4	-	5
<i>Разом за розділом 2</i>	20	2	8	-	10
Розділ 3. Інфекційні хвороби, більшість яких не має тенденції до епідемічного поширення або рідко зустрічаються					
Тема 5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Системи інфекційного контролю.	5	1	1	-	3
Тема 6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист території. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.	5	1	1	-	3
Тема 7. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.	8	-	2	-	6
<i>Разом за розділом 3</i>	18	2	4	-	12
Усього годин за блоком 1	58	6	20	-	32

Блок 2. Принципи доказової медицини

Назви тем	Денна форма				
	Кількість годин				
	всього	у тому числі:			
лекції		практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	
Розділ 1. Доказова медицина. Складові доказової медицини. Аспекти доказової медицини					
Тема 8. Доказова медицина – медицина, що базується на доказах, наукове обґрунтування медичної практики.	5	1	2	-	2
Тема 9. Складові доказової медицини.	5	1	2	-	2
Тема 10. Аспекти доказової медицини.	4	-	2	-	2
<i>Разом за розділом 1</i>	14	2	6	-	6
Розділ 2. Основні положення доказової медицини					
Тема 11. Принципи доказової медицини як стратегічного напрямку сучасної медичної науки і практики.	4	1	1	-	2
Тема 12. Доказова медицина і якість проведення досліджень.	5	1	1	-	3
<i>Разом за розділом 2</i>	9	2	2	-	5
Розділ 3. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги					
Тема 13. Якість і ефективність діяльності медичних закладів.	4	-	1	-	3
Тема 14. Забезпечення якості надання медичної допомоги. Стандартизація медичної практики.	5	-	1	-	4
<i>Разом за розділом 3</i>	9	-	2	-	7
Усього годин за блоком 2	32	4	10	-	18
Всього годин за дисципліну	90	10	30	-	50
Кредитів ЄКТС за дисципліну – 3,0					

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Блок 1. Епідеміологія		
1.	Тема 1. Предмет і методи епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд.	1
2.	Тема 2. Класифікація інфекційних хвороб. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Загальні напрями профілактики інфекційних хвороб.	1
3.	Тема 3. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.	1
4.	Тема 4. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Система	1

	інфекційного контролю. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекальнооральним механізмом передачі. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці та протиепідемічного режиму під час проведення процедур.	
5.	Тема 5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Системи інфекційного контролю.	1
6.	Тема 6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист території. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.	1
Всього годин за блок 1		6
Блок 2. Принципи доказової медицини		
7.	Тема 8. Доказова медицина – медицина, що базується на доказах, наукове обґрунтування медичної практики.	1
8.	Тема 9. Складові доказової медицини.	1
9.	Тема 11. Принципи доказової медицини як стратегічного напряму сучасної медичної науки і практики.	1
10.	Тема 12. Доказова медицина і якість проведення досліджень.	1
Всього годин за блок 2		4
Всього годин за дисципліну		10

4.2. План практичних занять Блок 1. Епідеміологія

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальні основи епідеміології		
1.	Тема 1. Предмет і методи епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд.	4
2.	Тема 2. Класифікація інфекційних хвороб. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Загальні напрями профілактики інфекційних хвороб.	4
Розділ 2. Профілактичні і протиепідемічні заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню		
3.	Тема 3. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.	4
4.	Тема 4. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Система інфекційного контролю. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекальнооральним механізмом передачі. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці та протиепідемічного режиму під час проведення процедур.	4
Розділ 3. Інфекційні хвороби, більшість яких не має тенденції до епідемічного поширення або рідко зустрічаються		
5.	Тема 5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Системи інфекційного контролю.	1
6.	Тема 6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист території. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.	1
7.	Тема 7. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.	2

Всього годин за блок 1	20
-------------------------------	-----------

Блок 2. Принципи доказової медицини

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Розділ 1. Доказова медицина. Складові доказової медицини. Аспекти доказової медицини		
1.	Тема 8. Доказова медицина – медицина, що базується на доказах, наукове обґрунтування медичної практики.	2
2.	Тема 9. Складові доказової медицини.	2
3.	Тема 10. Аспекти доказової медицини.	2
Розділ 2. Основні положення доказової медицини		
4.	Тема 11. Принципи доказової медицини як стратегічного напрямку сучасної медичної науки і практики.	1
5.	Тема 12. Доказова медицина і якість проведення досліджень.	1
Розділ 3. Розділ 3. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги		
6.	Тема 13. Якість і ефективність діяльності медичних закладів.	1
7.	Тема 14. Забезпечення якості надання медичної допомоги. Стандартизація медичної практики.	1
Всього годин за блок 2		10
Всього годин за дисципліну		30

4.3. Завдання для самостійної роботи Блок 1. Епідеміологія

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Розділ 1. Загальні основи епідеміології		
1.	Тема 1. Предмет і методи епідеміології. Історія розвитку епідеміології. Поняття про епідеміологічний нагляд.	5
2.	Тема 2. Класифікація інфекційних хвороб. Санітарно-епідеміологічна служба в Україні. Загальні напрями профілактики інфекційних хвороб.	5
Розділ 2. Профілактичні і протиепідемічні заходи щодо зниження захворюваності на інфекційні хвороби та запобігання їх поширенню		
3.	Тема 3. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.	5
4.	Тема 4. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Система інфекційного контролю. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці та протиепідемічного режиму під час проведення процедур.	5
Розділ 3. Інфекційні хвороби, більшість яких не має тенденції до епідемічного поширення або рідко зустрічаються		
5.	Тема 5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Системи	3

	інфекційного контролю.	
6.	Тема 6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист території. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.	3
7.	Тема 7. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.	6
Всього		32

Блок 2. Принципи доказової медицини

№ п\п	Назви теми	Кількість годин
Розділ 1. Доказова медицина. Складові доказової медицини. Аспекти доказової медицини		
1.	Тема 8. Доказова медицина – медицина, що базується на доказах, наукове обґрунтування медичної практики.	2
2.	Тема 9. Складові доказової медицини.	2
3.	Тема 10. Аспекти доказової медицини.	2
Розділ 2. Основні положення доказової медицини		
4.	Тема 11. Принципи доказової медицини як стратегічного напрямку сучасної медичної науки і практики.	2
5.	Тема 12. Доказова медицина і якість проведення досліджень.	3
Розділ 3. Розділ 3. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги		
6.	Тема 13. Якість і ефективність діяльності медичних закладів.	3
7.	Тема 14. Забезпечення якості надання медичної допомоги. Стандартизація медичної практики.	4
Всього		18

Індивідуальні завдання для виконання СРС

Блок 1. Епідеміологія

1. Визначення дисципліни як науки та галузі профілактичної медицини.
2. Епідеміологічна класифікація інфекційних хвороб.
3. Методи і засоби санітарної освіти населення з питань профілактики інфекційних хвороб.
4. Ланки епідемічного процесу, чинники які впливають на його інтенсивність.
5. Джерела збудників інфекції, епідеміологічна роль різних форм збудників інфекцій.
6. Механізми передачі збудників інфекції, шляхи і чинники передачі збудників інфекцій.
7. Сприйнятливість до інфекційних хвороб, їх контопіозність.
8. Визначення епідемічного осередку та його мети , значення цієї роботи в ефективності профілактичних заходів.
9. Принципи профілактики інфекційних хвороб.
10. Протиепідеміологічні заходи щодо джерел збудників інфекцій, шлях передачі та осіб, які були в контакті з джерелом збудників інфекцій.
11. Зміни епідемічного стану в Україні.

12. Зміни імунологічного статусу дітей, внаслідок погіршення екологічної ситуації в Україні і світі, моніторинг імунoproфілактики.
13. Заходи щодо підвищення імунітету населення.
14. Роль лікаря в проведенні протиепідемічних заходів.
15. Правила техніки безпеки під час роботи в лікувально-профілактичних закладах.
16. Поняття про епідеміологічний нагляд.
17. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках надзвичайних ситуацій за умови занесення інфекцій, що мають міжнародні значення.

Блок 2. Принципи доказової медицини

1. Історія доказової медицини.
2. Основні положення доказової медицини.
3. Доказова медицина і якість проведення клінічних досліджень.
4. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги.
5. Роль доказової медицини у сучасній медичній процедурі.
6. Складові доказової медицини.
7. Аспекти доказової медицини.
8. Принципи доказової медицини.
9. Роль доказової медицини у професії лікаря.
10. Визначення доказовості.
11. Інформаційні ресурси доказової медицини.
12. Мета-аналіз та конкранівська база даних.
13. Упровадження доказів у медичну практику та галузь охорони здоров'я.
14. Доказова практика – інтеграція доказів, клінічного досвіду та вибору пацієнтів.
15. Методологія діагностики та доказовий підхід, або доказова діагностика.
16. Клінічні рекомендації, медичні стандарти, локальні клінічні протоколи надання медичної допомоги.
17. Доказова профілактика в охороні здоров'я.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

1. Словесні методи: лекції, бесіди, розповіді, пояснення, робота з літературою.
2. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.
3. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота.
4. Інтерактивні методи: досліди, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.
5. Екзаменаційні білети.

5. Підсумковий контроль

Перелік залікових питань

Блок 1. Епідеміологія

1. Предмет і задачі епідеміології.
2. Основні етапи розвитку епідеміології.
3. Епідемічний процес та його складові.
4. Розділи вчення про епідемічний процес.
5. Рушійні сили епідемічного процесу.
6. Особливості епідемічного процесу при антропонозах та зоонозах. Поняття про сапронози.
7. Кількісні та якісні прояви епідемічного процесу.
8. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань.

9. Осередок інфекційної хвороби. Напрями проведення епідеміологічного обстеження осередку.
10. Чим обумовлюється межі осередку інфекційної хвороби? Наведіть приклади.
11. Мета і завдання епідеміологічного обстеження осередку.
12. Як проводиться виявлення інфекційних хворих і повідомлення про них?
13. Джерело і резервуар збудників інфекційних хвороб.
14. Хвора людина і носій та їх епідеміологічне значення.
15. Категорії носіїв збудників інфекційних хвороб.
16. Заходи щодо знезараження хворих та носіїв як джерел збудників інфекційних хвороб.
17. Епідеміологічне значення тварин (гризуни, свійські тварини тощо).
18. Поняття про дератизацію, види і методи.
19. Теорія механізму передачі збудників інфекційних хвороб Л.В. Громашевського. Визначення механізму передачі, його ланки. Чинники і шляхи передачі збудників інфекційних хвороб.
20. Основний закон теорії механізму передачі.
21. Типи механізмів передачі збудників інфекційних хвороб людини.
22. Епідеміологічне значення членистоногих як переносників збудників інфекційних хвороб. Види і методи дезінфекції.
23. Визначення дезінфекції, її види і методи. Контроль якості дезінфекції.
24. Дезінфекційні камери, принципи їх влаштування та призначення.
25. Стерилізація та її етапи, контроль якості.
26. Календар профілактичних щеплень України. Правові аспекти вакцинопрофілактики.
27. Складання плану проведення профілактичних щеплень.
28. Заповнення обліково-звітної документації щодо проведення щеплень.
29. Основні нормативні документи в області епідеміології.
30. Епідеміологічний метод дослідження, його структура.
31. Описово-оціночний прийоми епідеміологічного методу.
32. Епідеміологічна, соціальна та економічна значущість інфекційної захворюваності.
33. Рівні доказовості в медицині.
34. Епідеміологічна діагностика як основа профілактичної та протиепідемічної роботи.
35. Оперативний епідеміологічний аналіз.
36. Методика проведення ретроспективного епідеміологічного аналізу.
37. Аналіз багаторічної та річної динаміки захворюваності.
38. Прояви епідемічного процесу в багаторічній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
39. Аналіз територіального розподілу захворюваності.
40. Прояви епідемічного процесу в річній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
41. Структура та рівень захворюваності населення по колективах, групах та нозологічних формах.
42. Поняття про територію, групи, час та чинники ризику.
43. Значення соціального фактору в розвитку епідемічного процесу.
44. Значення природного фактору розвитку епідемічного процесу.
45. Аналітична та експериментальні прийоми епідеміологічного методу дослідження.
46. Сутність аналітичного дослідження типу «випадок-контроль».
47. Сутність когортного аналітичного дослідження.
48. Визначення епідеміологічного експерименту.
49. Зміст і мета контрольованого епідеміологічного експерименту.
50. Зміст і мета неконтрольованого епідеміологічного експерименту.

51. Зміст і мета природного епідемічного експерименту.
52. Прогнозування проявів епідемічного процесу.
53. Мета і особливості організації скринінгових обстежень населення.
54. Методи математичного моделювання в епідеміології та їх значення.
55. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів.

Блок 2. Принципи доказової медицини

1. Доказова медицина. Визначення поняття.
2. Основні положення доказової медицини.
3. Доказова медицина та якість проведення досліджень.
4. Доказова медицина і якість надання медичної допомоги.
5. Роль доказової медицини усучасній медичній практиці.
6. Складові доказової медицини.
7. Аспекти доказової медицини.
8. Принципи доказової медицини.
9. Роль доказової медицини у практиці лікаря.
10. Визначення доказовості.
11. Інформаційні ресурси доказової медицини.
12. Мета-аналіз та кокранівська база даних.
13. Упровадження доказів у медичну практику та галузь охорони здоров'я.
14. Доказова медицина – інтеграція доказів, клінічного досвіду та вибору пацієнтів.
15. Методологія діагностики та доказовий підхід або доказова діагностика.
16. Клінічні рекомендації, медичні стандарти, локальні клінічні протоколи надання медичної допомоги.
17. Доказова профілактика в охороні здоров'я.

«0» варіант залікового білету

Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

Навчальна дисципліна

«Епідеміологія та принципи доказової медицини»

Варіант № 0

1. Епідемічний процес та його складові. (Максимальна кількість балів – 20).
2. Основний закон теорії механізму передачі. (Максимальна кількість балів – 20).
3. Визначення епідеміологічного процесу. (Максимальна кількість балів – 20).
4. Принципи доказової медицини. (Максимальна кількість балів – 20).

Затверджена на засіданні кафедри гігієни, соціальної медицини та громадського здоров'я. Протокол № ___ від _____ 2020 р.

Завідувач кафедри
Екзаменатор

професор Зюзін В.О.
професор Зюзін В.О.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок)

- Тестовий контроль
- Написання огляду наукової літератури (рефератів), виконання індивідуальних завдань, їх захист

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а також результатів самостійної роботи студентів. Контролюються викладачами кафедри відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних завдань і тестових завдань, інтерпретація результатів експериментальних і медико-біологічних досліджень, контролю засвоєння практичних навичок.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання студентами для медико-соціального аналізу отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах, а також результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останньому занятті за блоком шляхом здачі практичних навичок, рішення ситуаційних завдань і тестування.

Підсумкова контрольна робота проводиться по завершенню вивчення всіх тем блоку на останньому контрольному занятті семестру.

З метою оцінки результатів навчання з «Епідеміології та принципів доказової медицини» проводиться також **підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.**

До підсумкового контролю допускаються студенти, які відвідували всі передбачені навчальним планом та програмою аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну роботу і в процесі навчання набрали кількість балів, не менше ніж мінімальну - 70 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Позитивна оцінка на кожному практичному занятті може бути від 4,7 до 8 балів. Оцінка нижче 4,7 балів означає «незадовільно», заняття не зараховується і підлягає відпрацюванню в установленому порядку. На заліку студент може максимально отримати 80 балів. Залік вважається складеним, якщо студент набрав не менше ніж 50 балів.

Оцінка успішності студента

Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
Практичні заняття з 1-го по 15-те	8 балів на кожному практичному занятті
Разом за поточну навчальну діяльність	120
Диференційований залік	80
Усього сума балів за дисципліну	200

Критерії оцінювання знань

Оцінка 8 балів на практичному занятті та 71 – 80 балів на заліку (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і немає ніяких неточностей.

Оцінка 6-7 балів на практичному занятті та 61 – 70 балів на заліку (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою) відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінка 4,7-5 балів на практичному занятті та 50 – 60 балів на заліку (Д та Е за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою) відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використовувати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні

1. Андрейчин М.А., Копча В.С. Епідеміологія: - Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 372 с.
2. Інфекційні хвороби / М.Б. Тітов, Б.А. Герасун, Л.В. Шевченко та інші / За ред. М.Б. Тітова. К.: Вища шк. 1995. – 567 с.
3. Синяк К.М., Гирін В.М. Епідеміологія з основами медичної паразитології. К.: Здоров'я, 2001. – 461 с.
4. Чорновіл О.В. Клінічне медсестринство в інсектології: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 408 с.

7.2. Додаткові

1. Альбом А., Норелл С. Введение в современную эпидемиологию. – Таллинн, 1996. - 122 с.
2. Власов В.В. Введение в доказательную медицину. – М.: Медиа Сфера, 2001. – 392 с.
3. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби. – К.: Здоров'я, 2001. – 854 с.
4. Гринхальх Т. Основы доказательной медицины: пер. с англ. – М.: ГЭОТАР - МЭД, 2004.- 240 с.
5. Денисенко О.В. Інфекційні хвороби в модулях: навч. посіб. – К.: ВСВ «Медицина», 2011. – 168 с.
6. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань / В.М. Лехан, Ю.В. Вороненко, О.П. Максименко та ін.. – Д.: АРТ – ПРЕС, 2004. – 184 с.
7. Зарицький А.М. Дезінфектологія. – Житомир: Рута, 2001. – 196 с.
8. Кас'яненко А.М., Павлов А.В., Синяк К.М. Довідник з епідеміології. – К.: Здоров'я, 1989. – 108 с.
9. Синяк К.М., Гирін В.М. Епідеміологія. – К.: Здоров'я, 1998. – 270 с.
10. Флетчер Р., Флетчер С., Вагнер Э. Клиническая эпидемиология. Основы доказательной медицины. – М.: Медиа Сфера, 1998. – 352 с.

7.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Медична бібліотека. Бібліотека ДНУ ім. О. Гончара. <http://library.dnu.dp.ua/>
2. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/for_lib/publik-2018.php3
3. <http://www.google.com/search?q=епиде%D0%BC%D1%96%>
4. <http://library.Zsmu.edu.ua/cgi/irbis64r14/fulltext/Jepidemiologija/DykyjBM06Epidem.pdf>